

Yrkes högskolan

OMRÅDESANALYS 2024

Trafik och fordon

Myndigheten för yrkes högskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll.....	4
Yrkehögskolans utbildningsinriktningar.....	4
Avstämningar.....	4
Yrkehögskolans statistik.....	5
Bedömning av platsernas utveckling.....	5
Trafik och fordon	6
Utfall ansökan 2023.....	7
Resultat från genomförda utbildningar.....	8
Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt.....	11
Regionalt utbud och regional efterfrågan.....	16
Bedömning av utvecklingen för nya platser med start 2025.....	20
Definitioner	21

Inledning

Det här är ett analysunderlag som visar hur myndigheten ser på utbildningarnas resultat, efterfrågan på kompetens och utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning – eller en gruppering av utbildningsinriktningar som har en koppling till varandra.

I underlaget presenteras statistik avseende pågående och beviljade utbildningsplatser, resultat för en utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar samt information om efterfrågan. Varje presentation avslutas med en bedömning av hur myndigheten ser på utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning och hur många platser som kan beviljas för start 2025.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att det kan finnas skillnader gentemot bedömningen och den efterfrågan på kompetens som finns. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också påverka och som leder till att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målsättningen med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Underlaget kan både hänvisas till inför det att en ansökan öppnar och vid bedömning och kan förhoppningsvis bidra till att skapa en röd tråd från den enskilda ansökan till myndighetens beslut. Det är värt att understryka att bedömningen av en utbildningsansökan väger in fler faktorer än just områdesanalyserna.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- resultat från genomförda utbildningar
- beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- regionalt utbud och regional efterfrågan
- bedömning av nya platser.

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa övriga SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbare utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på utvecklingen på arbetsmarknaden.

Avstämningar

I framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med olika berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan bidra till att ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns en hel del statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- utnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Det som är särskilt relevant att visa i detta sammanhang är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet beviljade utbildningar är placerade. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivet lämplig regional placering och den regionala efterfrågan är en viktig aspekt vid beviljandet av nya platser.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt utnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Bedömning av platsernas utveckling

Det nya underlaget avslutas med en bedömning av hur antalet platser per utbildningsinriktning kommer att utvecklas och hur många platser som kan beviljas för start 2025.

Bedömningen är inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli lägre eller högre än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan alla utbildningsinriktningar.

Trafik och fordon

Denna områdesanalys omfattar de utbildningsinriktningar som bidrar till kompetensförsörjningen av olika slags fordons- och maskintekniker på en eftergymnasial nivå samt trafiklärare.

Områdesanalysen omfattar följande utbildningsinriktningar:

Busstekniker/tekniker för tunga fordon	SUN-KOD 525ca
Fordonstekniker	SUN-KOD 525cd
Hydraulsystemtekniker	SUN-KOD 523fb
Trafiklärare	SUN-KOD 146xa

Utfall ansökan 2023

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Busstekniker/tekniker för tunga fordon	2	2
Fordonstekniker	5	2
Hydraulsystemtekniker	1	1
Trafiklärare	4	3

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktningar	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Busstekniker/tekniker för tunga fordon	80	75	75	75	75	40
Fordonstekniker	73	175	198	148	53	18
Hydraulsystemtekniker	56	75	35	15		
Trafiklärare	437	465	425	278	148	

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökan 2024 påverkar i huvudsak slutåret 2027 och framåt. Detta beroende på att utbildningarna är mellan 300 och 400 yrkeshögskolepoäng långa. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningstillfälle och på så vis byggs utflödet på framåt.

Det finns en föreskrift om nationellt likvärdigt innehåll för utbildningar till trafiklärare. Det innebär att dessa utbildningar måste ha samma omfattning och läranderesultat.

Resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2020	2021	2022
Busstekniker/tekniker för tunga fordon	47 %	43 %	53 %
Fordonstekniker	64 %	54 %	36 %
Hydraulsystemtekniker	68 %	62 %	67 %
Trafiklärare	88 %	85 %	86 %
Totalt för yrkeshögskolan	72 %	70 %	67 %

Källa: SCB.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022).

		Överensstämmelse arbete – utbildning		
Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Trafiklärare	91 ± 4	74 ± 7	13 ± 5	13 ± 5
Totalt för yrkeshögskolan	89 ± 1	66 ± 1	25 ± 1	9 ± 0

Angivet med 95 procents konfidensintervall.

Källa: MYH och SCB.

En nyhet i årets områdesanalyser är, att SCB på myndighetens uppdrag har tagit fram uppgift även för de utbildningsinriktningar som har haft för få svarande för att resultat ska kunna publiceras. För att åstadkomma detta har de tre senaste årens resultat räknats samman. Genom denna metod kan myndigheten nu visa resultat även för följande utbildningsinriktningar.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (examinerade 2020–2022 sammanräknat).

Utbildningsinriktningar	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Busstekniker/tekniker för tunga fordon	89 ± 8	42 ± 14	44 ± 14	14 ± 9
Fordonstekniker	79 ± 13
Totalt för yrkeshögskolan	89 ± 0	65 ± 0	24 ± 0	10 ± 0

Angivet med 95 procents konfidensintervall.
Källa: MYH.

Andel outnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2021	2022	2023
Busstekniker/tekniker för tunga fordon	13 %	27 %	47 %
Fordonstekniker	40 %	32 %	27 %
Hydraulsystemtekniker	0 %	15 %	14 %
Trafiklärare	0 %	5 %	19 %
Totalt för yrkeshögskolan	9 %	12 %	11 %

Källa: MYH.

Reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden för de båda utbildningsinriktningarna inom fordonsteknik ligger långt under genomsnittet för yrkeshögskolan. Examensgraden för hydraulsystemtekniker ligger ungefär i nivå med genomsnittet för yrkeshögskolan. Examensgraden för trafiklärare ligger stabilt högt över genomsnittet för yrkeshögskolan.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen ligger ungefär i linje med yrkeshögskolans genomsnitt för de utbildningsinriktningar som det går att visa resultat för. De båda fordonstekniska utbildningsinriktningarna har en hög andel outnyttjade platser. Andelen outnyttjade platser för trafiklärare steg kraftigt 2023 och ligger nu också över genomsnittet för yrkeshögskolan.

Slutsats

Enligt Branschorganisationen Transportföretagen kan det finnas flera bakomliggande orsaker till den låga examensgraden för de fordonstekniska utbildningsinriktningarna. Utbildningarna kan vara ganska avancerade och om studerande saknar relevant grundutbildning kan svårighetsgraden leda till tidiga avhopp. Det kan också vara så att de studerande får anställning och möjlighet att gå märkesspecifika kurser under LIA:n och sedan inte ser behov av att slutföra utbildningen. Utbildningsanordnare och medverkande arbetsliv behöver gemensamt arbeta för att öka examensgraden för de utbildningsinriktningar som ligger under genomsnittet för yrkeshögskolan.

Utbildningsinriktningen trafiklärare uppvisar generellt sett goda resultat.

Utbildningsanordnare uppmanas att endast söka det antal platser som det går att få sökande till.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Omställningen mot ett hållbarare samhälle med fossilfri fordonsdrift är en stark pådrivande kraft som påverkar utbildningsinriktningarna inom denna områdesanalys. Omställningen påverkar även fordons- och batteriindustrins kompetensbehov och här kan områdesanalysen Industriell produktion vara relevant att använda vid genomgång av utbildningsutbudet inom yrkeshögskolan.

Fordonsteknik och tekniker tunga fordon

En bra grund till arbete inom motorbranschen ges via gymnasieskolans fordons- och transportprogram. Den snabba teknikutvecklingen inom fordonsindustrin har medfört att fordons- och transportprogrammet har förändrats och anpassats. Helt nya kunskapsområden har tillkommit och ansökningar till yrkeshögskolan behöver förhålla sig till dem. Till 2025 blir det ett helt nytt gymnasieprogram och de första eleverna tar studenten tre år senare, 2028. Även denna förändring behöver kommande YH-utbildningar anpassas gentemot.

Det finns olika specialiseringar inom fordonsteknik beroende på fordonstyp såsom personbilar, bussar, lastbilar och mobila arbetsmaskiner. Vidareutbildningar inom fordonsteknik är också ofta märkesstyrda då bilmärken har olika tekniska system. De tekniker och mekaniker som jobbar brett med alla typer av bilmärken behöver kunskap om alla förekommande system.

I utbildningsinriktningen busstekniker/tekniker för tunga fordon ingår förutom utbildningar inom lastbils- och bussteknik, utbildningar till servicetekniker i fält för tunga mobila arbetsmaskiner såsom exempelvis lantbruksmaskiner och skogsmaskiner. Arbete i denna typ av yrkesroll behöver ofta utföras på plats där maskinen står och under eget ansvar.

De utbildningar som finns inom utbildningsinriktningen fordonstekniker har en stor spridning i hur de benämns. Enligt Transportföretagen är det bra för både de studerande och för det anställande arbetslivet om det enkelt och tydligt framgår vad utbildningen leder till. De flesta av utbildningarna leder till arbete på fordonsverkstäder men några kan också leda till arbete inom fordonsindustrin. Att gå ett YH-program efter genomgången fordons- och transportprogram kan för en yrkesverksam mekaniker eller tekniker vara motiverat om det kan leda till ett karriärsteg eller till byte av bransch såsom fordonsindustrin.

Av Transportföretagens rapport *Tempen på motorbranschen* från 2024 framgår vilka kompetensbehov som motorbranschen har. Det största behovet finns inom den yrkesgrupp som kallas för tekniker och mekaniker. Under 2024–2026 uppskattar branschen att cirka 4 000 tekniker och mekaniker behöver rekryteras. Merparten av kompetensförsörjningen bör här ske via gymnasiet eller yrkesvux.

Fordonstekniker och tekniker tunga fordon ingår i yrkesgruppen motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer – 7231. Av SCB:s yrkesregister framgår att det fanns cirka 32 500 anställda i yrkesgruppen i Sverige 2022. Antal anställda i åldersgruppen 55–59 år, som beräknas börja gå i pension under perioden 2028–2032 bestod av cirka 3 300 personer. Som tidigare nämnts finns efterfrågan på nyutbildade i huvudsak från gymnasieskolan och yrkesvux. Yrkeshögskolan fungerar här som en liten men viktig del i utbildningssystemet med ett snabbrikligt utbud som kan bidra till vidareutbildning inom det fordonstekniska området med anpassning till den snabba tekniska utvecklingen som sker.

Sveriges fordonsverkstäders förening (SFVF) menar att övergången till fossilfri mobilitet ställer höga krav på att verkstäder kan hantera den nya tekniken i fordonen. Det behövs kompetens för att utföra avancerade diagnoser och åtgärder på såväl gas- som elfordon samtidigt som det behövs kompetens för att utföra samma typ av arbeten i fossila bränslesystem så länge denna typ av fordon är i drift. Parallellt med omställningen till fossilfria drivsystem ställer digitaliseringen inom fordonsbranschen i kombination med avancerad autonom teknik, ytterligare krav på kompetens i framkant.

Arbetsförmedlingens bedömning är att det finns mycket stora möjligheter till arbete för personbils-, lastbils- och maskinmekaniker på fem års sikt.

Hydraulsystemtekniker och hydraultekniker

Hydraulik är en teknik som används både inom industrin till exempelvis industrirobotar och i tunga fordon. Grävmaskiner, hjullastare, jordbruksmaskiner, mobilkranar och skogsmaskiner är exempel på arbetsmaskiner som använder hydraulik. Sjöfarten är ett annat användningsområde. Därför är denna utbildningsinriktning relevant för flera olika branscher och skulle även kunna ingå i områdesanalyserna *Industriell produktion* och *Sjöfart*. Hydraulsystemtekniker leder även till yrket hydraulkonstruktör, vilket vidgar anställningsbarheten mot konstruktion, försäljning och utveckling.

Det finns inget specifikt program inom hydraulik på gymnasiet. Flera gymnasieprogram kan dock ge en lämplig grund för vidare utbildning på yrkeshögskola, universitet eller högskola. Det är de naturvetenskapliga, industritekniska och tekniska programmen, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt VVS-programmet.

Branschorganisationen Swedish Fluid Motor Association (SFMA) samlar hydraulik- och pneumatik-branschen. Enligt föreningen utgör hydraulik och pneumatik nyckeldelar i den svenska industrins automatiserade produktionsanläggningar och i fordons- och maskinexporten. De beskriver att branschen genomgår en stor utveckling mot hållbarhet och miljövänliga system. Systemutvecklingen går hand i hand med den pågående elektrifieringen. Digitaliseringen påverkar också. Ett exempel på detta är att digitala system, styrsystem och hydraulik vävs ihop och övergår till att handla om mekatronik.

Hydraultekniker och hydraulsystemtekniker ingår i yrkesgruppen underhållsmekaniker och maskinreparatörer – 7233. Enligt definitionen för yrkesgruppen ingår att installera, reparera och utföra service på industrimaskiner och mekanisk utrustning. Man underhåller och reparerar även fartygsmotorer och andra motorer samt rälsfordon. Av SCB:s yrkesregister

framgår att det fanns cirka 27 500 anställda i Sverige 2022. Antal anställda i åldersgruppen 55–59 år som beräknas börja gå i pension under perioden 2028–2032 bestod av cirka 4 600 personer. Även detta är alltså en väldigt stor och ganska bred yrkesgrupp, i vilken hydraulikutbildade utgör en delmängd.

Arbetsförmedlingens bedömning är att det finns medelstora möjligheter till arbete för underhållsmekaniker och maskintekniker på fem års sikt. Enligt SFMA fyller yrkeshögskolan en tydlig funktion för branschens kompetensförsörjning och menar att utbildningsutbudet inom hydraulik behöver bli 3–5 gånger så stort som idag, eller runt 200–300 platser per år, för att möta arbetslivets behov av kompetens. I nuläget skulle det behöva anställas cirka 700 personer för att fylla kompetensgapet.

Trafiklärare

Utbildning till trafiklärare ges enbart inom yrkeshögskolan och har sedan 2016 ett nationellt likvärdigt innehåll enligt myndighetens föreskrift *MYHFS 2016:10*. Efter att den studerande tagit examen behöver hen ansöka om godkännande hos Transportstyrelsen för att kunna arbeta som trafiklärare. För att bli godkänd som trafiklärare krävs det exempelvis att personen i fråga har fyllt 21 år och har haft B-körkort i minst tre år.

Utöver tekniskt kunnande vill Sveriges Trafikutbildares Riksförbund (STR) lyfta fram kompetenser inom psykologi och pedagogik. Det är viktigt att de studerande har ett intresse av att arbeta med människor och att de genom påverkan av attityder och värderingar bidrar till att höja trafiksäkerheten. STR framhåller också fördelar med att utbildningar genomförs på plats då de anser att det höjer kvaliteten och leder till ökad anställningsbarhet.

Trafiklärares arbetsuppgifter består av att undervisa elever som ska ta körkort för olika fordon – personbil, moped, motorcykel, buss, lastbil och släpfordon. Undervisningen består av både en teoretisk och en praktisk del. Den teoretiska undervisningen sker oftast i grupp och då går trafikläraren tillsammans med eleverna igenom trafikregler, trafikvett och trafikmiljö. Den praktiska delen av undervisningen består av körlektioner. Trafikinspektörer vid Trafikverket examinerar sedan körkortsaspiranterna.

Transportsektorn har de senaste åren digitaliserats alltmer, bland annat genom att antalet automatväxlade personbilar ökat. Allt fler väljer också att ta körkort för bil enbart med automatisk växellåda. Enligt STR är automatväxling bra på bilar med självkörande inslag då det ökar säkerheten eftersom föraren behöver vara uppmärksam på all ny teknik. I sitt remissvar till EU kommissionens förslag till det fjärde körkortsdirektivet som presenterades den 1 mars 2023, framförde STR att automat borde vara norm för att ta B-körkort.

Enligt Transportstyrelsen är självkörande bilar inte långt bort, åtminstone om man ser till lägre nivåer av självkörande och på begränsade delar av vägnätet. Fullt självkörande eller automatiserade fordon kommer dock att dröja. Bland annat finns det stora frågetecken vad gäller ansvarsutkrävande och moraliska dilemman vid olyckor. Dessutom är transporter internationellt reglerade varför överenskommelser måste ske på europeisk och internationell nivå. Denna utveckling kan i framtiden påverka behovet av trafiklärare. Enligt STR kommer den tekniska utvecklingen med fler självkörande bilar troligen leda till ett ökat snarare än minskat utbildningsbehov.

Av SCB:s yrkesregister framgår att det fanns cirka 1 800 anställda inom yrkesgruppen 3441 – trafiklärare i Sverige 2022. Dessutom fanns det cirka 400 egna företagare inom denna yrkesgrupp. Antalet anställda i åldersgruppen 55–59 år som beräknas börja gå i pension under perioden 2028–2032 bestod av cirka 300 personer. Yrkehögskolan har de närmsta åren ett utflöde om cirka 450 platser per år. Antalet utexaminerade från yrkehögskolan beräknas därmed långt överstiga antalet pensionsavgångar.

Enligt Transportstyrelsen finns det dock fler verksamma trafiklärare än vad som framkommer i SCB:s yrkesregister. I mars 2024 har Transportstyrelsen uppgift om 3 057 så kallade påanmälda (verksamma) trafiklärare. En förklaring till diskrepansen mellan SCB:s och Transportstyrelsens statistik kan vara att verksamma trafiklärarna över 65 år inte ingår i SCB:s yrkesregister.

Enligt SCB, *Arbete inom målyrket efter examen? En analys av några utbildningsinriktningar inom yrkehögskolan Temarapport 2023:11* är trafikskoleverksamhet den största branschen för examinerade från trafiklärarutbildningar. Andelen som arbetar inom trafikskoleverksamhet minskar dock över tid, från 68 procent det första året efter examen till 54 procent det femte året. Minskningen är störst bland kvinnorna. Rapporten visar vidare att den vanligaste yrkesrollen efter examen är trafiklärare, men att även andra yrken är vanliga så som säkerhetsinspektörer och lärare i yrkesämnen, samt lastbilsförare, taxiförare, butikssäljare och personliga assistenter. STR kommenterar att ytterligare en yrkesroll efter examen är trafikingenjörer vilka exempelvis kan arbeta med trafikplanering i en kommun.

Arbetsförmedlingen bedömer 2024 att det finns stora möjligheter till arbete för trafiklärare och att efterfrågan förväntas vara oförändrad på fem års sikt.

STR anser att behovet av trafiklärare framåt är på ungefär samma nivå som nu.

Vidareutbildning för yrkesverksamma inom trafik och fordon

YH-kurser kan vara ett viktigt verktyg för kompetensutveckling av yrkesverksamma. Övergången till elektrifierade drivlinor påverkar företag inom fordonsindustrin då deras produktion och produkter tidigare har varit anpassade till fossildrivna fordon. Vidare kommer kraven på lättvikt att öka kraven på nya material och nya tillverknings- och sammanfogningsprocesser vilket gör att gammal kunskap delvis blir förlegad. Ett exempel på detta är övergången från svetsning till gjutning av bilplåtdelar.

Underleverantörer till fordonsindustrin kan behöva kurser inom mekanik och el. Det växer också fram ett behov av integrering av ny digital och beprövad teknik som elektroteknik och maskin.

Inom fordonsteknik har beviljats flera olika kurser om el- och hybridfordon men också på temat elsäkerhetsansvar i fordonsverkstäder. Eftersom fordonsbranschen genomgår ett stort teknikskifte med en både elektrifierad och digitaliserad fordonsflotta kan YH-kurser vara ett mycket lämpligt verktyg för kompetensutveckling av yrkesverksamma mekaniker och tekniker om kurserna ligger på SeQF-nivå fem.

Transportföretagen menar att YH-kurser är mycket relevanta för deras bransch och kommer att vara fortsatt betydelsefulla framöver. Det behövs dock en ökad kännedom om YH-kurser bland både företag och yrkesverksamma menar de. Transportföretagen betonar att utbildningarnas utveckling också är viktig då innehållet kan behöva förändras ofta på grund av den snabba tekniska utvecklingen som sker.

Då den fordonstekniska yrkesgruppen är ganska stor kan det krävas stora volymer i form av utbildningsplatser. Innehållet i kurserna kan också passa flera andra yrkesgrupper så som ingenjörer och tekniker inom fordonsindustrin som behöver kunna den nya tekniken. Transportföretagen ser också att en karriärutveckling för fordonsteknisk personal är på gång. Framöver kan det komma att ske en ökad förflyttning av yrkesverksamma mellan fordonsverkstäder och fordonsindustrin. Detta är bra för yrkets attraktivitet och talar för att utbildningarna kan återspegla både fordonsindustrins och fordonsverkstädernas behov av kompetens.

Inom utbildningsinriktningen hydraulsystemtekniker har beviljats kurser i hydraulik och pneumatik mot automatiserad tillverkning samt hållbarhet. Enligt SFMA kan YH-kurser inom styrsystem och elektronik, samt hur de kopplas ihop med hydrauliken, vara relevant för yrkesverksamma hydraultekniker och hydraulsystemtekniker.

Trafiklärare kan vidareutbilda sig till lärare för tyngre behörigheter för lastbil, buss och mc/moped, samt till riskutbildare, utbildningsledare eller lärare inom gymnasieskolan. Det finns möjlighet att arbeta som anställd eller konsult alternativt driva egen trafikskola. Enligt Transportföretagen är det mycket svårt att hitta kunnig personal som utbildar yrkesförare för tunga fordon och buss. Inom YH-kurser har beviljats 15 platser för trafiklärare tunga behörigheter med start 2020.

Följande platser har beviljats inom YH-kurser sedan starten 2020.

Platser per startår	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Trafiklärare	15	0	0	0	0	0
Hydraulsystemtekniker	0	0	0	15	40	25
Busstekniker/tekniker för tunga fordon	0	0	0	0	0	0
Fordonstekniker	0	0	0	110	180	60
Övriga utbildningar fordons-teknik	70	30	100	170	165	30

Källa: MYH.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedanstående tabeller visar antal platser som avslutas per år i respektive region/län. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Utbildning till *busstekniker/tekniker för tunga fordon*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per slutår och län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Norrbottnen och Södermanland*	20	20				
Kronoberg	20	20	20	20	20	20
Skåne, Stockholm och Västra Götaland*		35	35	35	35	
Västmanland och Västra Götaland*			20	20	20	20
Västra Götaland	40					

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.
Källa: MYH.

Utbildning till *fordonstekniker*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per slutår och län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Stockholm och Västra Götaland*		35	35	35		
Stockholm	30	30	85	35	35	
Värmland	18	18	18	18	18	18
Västmanland		30	30	30		
Västra Götaland	25	62	30	30		

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.
Källa: MYH.

Utbildning till *hydraulsystemtekniker*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kronoberg		15	15	15		
Västernorrland	56	60	20			

Källa: MYH.

Utbildning till *trafiklärare*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser med slutår per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Dalarna	30	30	30	30		
Halland	24	24	24			
Jämtland och Västernorrland*	30		24	24	24	
Jönköping	26	26				
Kalmar	25	25	25	25		
Norrbottnen	20	20	20	20	20	
Skåne	83	101	83	59	24	
Stockholm	99	99	79	30	30	
Södermanland		20	20			
Värmland	20	20	20	20	20	
Västerbotten		20	20	20		
Västmanland	20	20	20	20		
Västra Götaland	30	30	30	30	30	
Östergötland	30	30	30			

* Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Regionalt utvecklingsansvariga

Myndigheten för också en dialog om efterfrågan på kompetens med regionernas utvecklingsansvariga (RUA). Regionerna besvarar varje år en enkät som myndigheten skickar ut gällande efterfrågan på kompetens för de olika utbildningsinriktningarna inom yrkeshögskolan. Det utbud som regionerna har svarat på var det som gällde 2023 och nya platser kan ha tillkommit sedan dess. Att en region inte har svarat på vilka behov som föreligger behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning. Nedan presenteras en kort sammanfattning av de inkomna svaren.

Fordonstekniker

De regioner som svarat att det regionala platsutbudet bör öka är Skåne, Västerbotten och Västra Götalandsregionen. Region Skåne svarar att en kraftig ökning av specificerad verkstadskompetens är att vänta när fordonsindustrin går mot eldrivna, gasdrivna och självkörande bilar. Västra Götalandsregionen svarar att etablering av batterifabriker inom regionen leder till utbildningsbehov inom området. Kommunförbundet Fyrbodalen inom regionen uppger att antalet platser behöver bibehållas och att det behövs starter varje år.

Region Uppsala län svarar att det finns stora behov av både nyutbildade och behov av kompetenslyft inom elfordon och elbatteriteknik.

De regioner som svarat att det regionala platsutbudet bör bibehållas är Värmland och Västmanland.

Tekniker tunga fordon

De regioner som svarat att det regionala platsutbudet bör öka eller bör öka mycket är Södermanland, Norrbotten och Västra Götalandsregionen. Allt fler fordon även på tungsidan drivs på el idag och marknaden växer skriver Västra Götalandsregionen och menar att det är stor brist då det inte verkar utbildas fordonstekniker för tunga maskiner som drivs med el och hybrid. Goda grundkunskaper i mjukvaror behövs också för detta arbete. Det är särskilt Göteborgsregionen som uppger brist av reparatörer för buss och lastbil.

Region Kronoberg har svarat att det regionala platsutbudet bör bibehållas.

Trafiklärare

De regioner som har svarat att det regionala platsutbudet bör öka är Jönköping län, Kalmar län, Norrbotten och Skåne. Region Kalmar län betonar att behovet av trafiklärare är stort. Region Norrbotten uppger att stora pensionsavgångar är att vänta i närtid. Region Skåne menar att det finns ett stort behov av trafiklärare, både för personbil och tunga fordon, samt behov av flerspråkiga trafiklärare och trafiklärare med kunskap om NPF-diagnoser (NPF=neuropsykiatriska funktionsnedsättningar). Region Gävleborg uppger att trafiklärare är ett prioriterat bristyrke i länet och menar att det finns ett behov av att utbildningen också finns i Hälsingland.

De regioner som har svarat att det regionala platsutbudet bör bibehållas är Dalarna, Halland, Västerbotten, Västmanland och Östergötland. Region Blekinge uppger att behov av utbildningar till trafiklärare finns men att de är få till antal.

Region Jämtland Härjedalen uppger att branschen tidigare har uttryckt tydliga behov men att söktrycket till utbildningen sedan varit mycket lågt. Dock menar de att behoven i branschen rimligtvis finns kvar.

Bedömning av utvecklingen för nya platser med start 2025

Fordonstekniker tunga fordon

Vid bibehållen dimensionering beviljas inga nya platser inom YH-programmen denna ansökningsomgång.

Fordonstekniker

En utökning av utbudet har nyligen gjorts och dimensioneringen har gått från cirka 100 platser till cirka 200 platser per år inom YH-programmen. Vid bibehållen dimensionering kan cirka 25 nya platser beviljas.

Hydraulsystemtekniker

Bedömningen är att dimensioneringen skulle kunna öka för att bättre möta arbetslivets behov av kompetens.

Om bibehållen dimensionering kan cirka 25–50 platser beviljas inom YH-programmen.

Trafiklärare

Bedömningen är att dimensioneringen av platser inom YH-programmen bör ligga kvar på nuvarande nivå. Det skulle innebära att cirka 100 nya platser kan beviljas för start 2025.

Som beskrivs inledningsvis är bedömningen inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli färre eller fler än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan samtliga utbildningsinriktningar.

Bedömningen kommer att ses över årligen, i samband med att områdesanalyserna uppdateras.

DEFINITIONER

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Outnyttjade platser	<p>Outnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se